

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

KÖZÖSSÉGI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 750
Félévre — — 390
Negyedévre — — 200
Egy hónapra — — 70
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1.50 ct

1924 július 7. Hétfő

Uj-Kelevesvár * VII. évfolyam * 149. szám

5684. Tamuz 5

A prágai kisantant-konferencia programja

Prága, július 5. A „Narodny Listy“ ma hoz-
szabb cikkben ismerteti a kisantant konferenciájá-
nak munkaprogramját. Eszerint a szövetséges álla-
mok mindenképp meg fogják vitatni a nemzet-
közi helyzetet és le fogják szögezni álláspontjukat
a jövőteli kérdésben, különös tekintettel Ausztria
és Magyarország pénzügyi szanálására. Napirend
tárgyát fogja képezni Oroszország és a népszövet-
ség problémája főleg Németország belépésével kap-
csolatban, Németország lefegyverzése és ellenőrzése,
továbbá az európai garanciaszerződés kérdése.
Beszárbia ügyét az első pont keretében fogják
megvitatni. Több mint valószínű, hogy Oroszorszá-
gal szemben valamenyi szövetséges állam meg-
tartja legteljesebb cselekvési szabadságát.

Ha a temesvári politechnikum kirándul

Brád, július 5. A temesvári politechnikum
halgatói tanulmányi kiránduláson jártak Brádon,
hogy a bányászati és zuzóműveket megtekintsék. A
tanulmányi kirándulás során a derék kulturifjak
egy kis izelítőt adtak a brádiaknak tanulmányaik
állásáról: zsidóverést rendeztek a kis bányaváros-
ban, utcai járőrelőket inzultáltak, ablakokat betör-
tek. A békés városka közönsége a legnagyobb el-
keseredéssel fogadta az éretlen ifjak rendbontását.

Principnek szobrot emelnek Ferenc Ferdinánd birtokán

Prága, július 5. A szarajevói gyilkosság év-
fordulója alkalmából Benesau városa elhatározta,
hogy Konopisban Ferenc Ferdinánd egykori bir-
tokán szobrot állíttat Princip Gavrilónak.

Összeültközött a nizzai luxusvonat

Nizza, július 5. A nizza—bécsi luxusvonat
összeültközött Vazine közelében egy tehervonat-
tal. Az utasok sértetlenek maradtak, míg a
vonatkísérő személyzethől számosan megsebe-
sültek.

Hazaárulási per a német kommunisták ellen

Berlin, július 5. A birodalmi gyűlés és a
porosz tartománygyűlés jóváhagyásával a rend-
őrség házkutatást tartott a kommunistáknak iro-
dáiban és a kommunisták képviselői képviselő-
házi fiókjában. Igen sok fontos és kompromit-
táló iratot találtak, amelyek alapján hazaárul-
ási per indítanak a kommunistáknak végre-
hajtóbizottságainak tagjai ellen.

Letartóztatták a konstantinápolyi szovjetdelegációt

Konstantinápoly, július 5. A görög hatóságok
a szovjetmissziót kémkedéssel gyanúsítják. Tannen-
berg tábornokot, orosz katonai attasét, Czantov
bolszeviki biztost és Praeolov tábornok konzult le-
tartóztatták. Az orosz kormány jegyzékben köve-
telte a letartóztatottak szabadonbocsátását, az an-
gorai kormány azonban ezt megtagadta és a dip-
lomáciai viszony megszakításával fenyegetőzik, ha
Oroszország folytatja propagandáját.

Kedvező mederben folynak a kon- kordátum-tárgyalások

Róma, július 5. A Románia és a Vatikán kö-
zötti tárgyalások a konkordátumra vonatkozólag
július 1-én egyelőre befejeződtek. Román részről a
tárgyalásokat tudvalevőleg Banu volt kultuszminis-
ter vezette, akinek kíséretében volt Pacliseanu
kultuszminiszteri vezérigazgató is. A Vatikán nev-
ben Borgongili biboros vezette a tárgyalásokat. A
fontosabb üléseken résztvettek Dolci bukaresti
pápai nuncius és Penescu, Románia vatikáni kö-
vete is. Tegnap folytatták a tárgyalásokat, ame-
lyeken most már Gasparri államtitkár is résztvesz.
Valószínű, hogy mindkét fél kielégítő megoldásra
fog jutni.

De Haan

A zsidó nemzeti otthon ujjáépítésének harmóniája megtorpant egy pillanatra annak a lövésnek zajától, mely De Haan zsidó újság-
írót az antiszemita „Daily Express“ tudósítóját
Jeruzsálem egyik szűk utcáján leterítette. Az
országépítő szent lelkesülésbe a romboló szóra
most egy fanatikus, érzésben és gondolatban
egyedülálló gyilkos romboló tette felelt. Pedig
Erec Jisrael felépítésének nagy erkölcsi ereje
éppen az, hogy nem kell rombolnia ahhoz,
hogy építeni akarjon. Ha homoksivatag is, de
ha mocsár is: szűz talajon épül újra az ősi
otthon; nemcsak új kolóniák és új városok, de
egy új társadalom is. „A világ egyik legszebb,
legjelentősebb kísérlete folyik itten — írja egy
helyütt Ramsay Macdonald — s ha ez nem sike-
rül, akkor az emberiség lesz ezzel szegényebb.“ Bi-
zonyos, hogy De Haan halála önmagában nem je-
lent szegényedést e szent kísérletben, de a gyilkos
tett, maga a politikai merénylet valósága ke-
serű megzavarása e pompás kísérlet harmóni-
ájának. Még nem tudjuk ki a gyilkos és miért
gyilkolt, most még csak De Haan ténykedé-
seit teríthetjük ki, hogy ezzel jelöljük ki
annak az utját, ki megölte őt. Ez a tény-
kedés — bizonyos — nem is az építő mes-
teré, de nem is az egyszerű betonkeverőé,
mint ahogy a gyilkos se tartozhat az építők
közé. Idegen szellem volt, ami De Haan mű-
ködését kitöltötte, mint ahogyan teljesen ide-
gen Palesztina szellemétől a tett, amely tény-
kedésnek gyilkos eszközzel vetett véget. De
Haan a gonosz gyűlölködő Európa szellemét
képviselte ottan s ez a szellem, melynek ő
volt a legpregnansabb féket, érzést, becsületet
nem ismerő exponense — ez a szellem fellázadt
ellené és megölte. Ime így gyilkolta meg ön-
magát az a szellem, melynek két képviselője
akadt csupán Palesztinában: aki gyilkolt és
akit meggyilkoltak.

De Haan — így írja a „Wiener Morgen-
zeitung“ — egykor cionista volt s ezt le sem
tagadhatta. Bizonyos, hogy ez a szerencsétlen
sorsu ember súlyos bűnököt követett el a zsi-
dósággal szemben. Egy olyan lapnak volt a
tudósítója, amely nem politikai vagy gazdasági
motivumokból harcolt a cionisták Palesztina-
törökései ellen, de merő antiszemitizmusból,
melynek Angliában szinte egyedülálló, preg-
nans kifejezője. Ennek a lapnak szállította De
Haan azokat a tudósításokat, amelyek arra
szolgáltak, hogy a zsidók elleni gyűlöletet hir-
desseék általuk. De Haan az Agudasz Jisrael
tagja volt, nem vallásos meggyőződésből, sem
azért, mintha ortodox zsidó lett volna, de mert
politikai háttérrel keresett betegesen hű tevé-
kenységének. Ezt arra használta fel, hogy tár-
gyalásokat kezdett Hussein-nel és kiküldöttei-
vel és ezek a tárgyalások sokat ártottak a zsi-
dóságnak. Maga az Agudasz Jisrael volt az,
amely akkor De Haant megtagadta. Örök titok
marad, mi hajtotta De Haant fanatikus energiával
folytatott harcában Palesztina új zsidó élete
ellen, egy olyan küzdelemre, melyben egyedül
kellett maradnia, hisz sem zsidó, de egyetlen
más ember se akad, ki kapcsolatba kerül az új
Palesztinával s ki meg tudná érteni, miké-
pen lehet valaki a békés munkának olyan gyű-
lölséges ellensége. Talán e talány megfejtése
megfejté a gyilkosság motivumát is — az örü-
let lehet csak ez. De az örület nem tartozik
annak a nagy műnek politikai motivumai közé,
melyet a zsidóság felépít; egyetlen egy réte-
gének sincs köze a gyilkoshoz, kinek tette
csak részvétet és borzadályt vált ki.

Igy ír a bécsi cionista lap. De a semleges
„Neue Freie Presse“ is ebből a látószögéből
állítja be De Haan tragédiás halálát.
„Palesztina felépítésének — írja a „N. F. P.“

— amely annyi embert vonz a világ minden
részéből a szent földre sorsa, is az, — talán min-
den más mozgalomnál is inkább — hogy fan-
atikusokat, mitläufereket és csavaros teoreti-
kusokat termel. Ma nem léphet az ember Pa-
lesztina történeti talajára anélkül, hogy az em-
ber valami párthoz ne tartoznék, vagy anélkül,
hogy a sok ittlelvő részt párt közül valamelyik-
kel ne rokonszenvezzen. És ha az ember az
egyik vagy másik párt irányában legkisebb mér-
tékben is exponálja magát, már a másik irány-
zatot provokálta maga ellen. Ez az ellentét
azonban a dolgozó tömegek között természet-
esen nem jelenti a gyűlölködést. Mert hiszen sok-
kal több a tennivaló, sokkal súlyosabb a munka,
sokkal nagyobb a talaj és klímával való harc
és sokkal több a belső és külső ellenség, sem-
hogy helye lenne az egymás között való gyű-
lölködésnek. A különböző pártállású zsidó tele-
pések között minden egyéb nézeteltérés mellett
békés és tisztességes hang uralkodik. Gyülese-
ken, értekezleteken, a sajtóharcokban lehet egy-
más ellen hadakozni, de senki ember fia nem
gondol arra, hogy a vita utolsó érveként a
revolvért használja.

Erőszakos incidensek, mint mindenütt, Pa-
lesztinában is előfordulnak. De az ilyen össze-
tűzések eddig leginkább zsidók és arabok kö-
zött fordultak elő, nem pedig maguk a zsidók
között. A jeruzsálemi executiveban a szélsőséges
zsidó áramlatok képviselői együtt dolgoznak
olyan férfakkal, akik, mint Pick professzor, az
ismert asszrológus, aki földata berlini tanári
állását, hogy Jeruzsálemben szolgálassa a val-
lások zsidók ügyét, vagy Kish ezredese, aki In-
diából jött, aki modern és fölvilágosodott és
aki azért él Palesztinában, hogy az arabok és
zsidók között közvetítsen az ország békeje ér-
dekében, vagy Ruppin, aki Oroszországból
származik és felügyel a kolóniákra, vagy van
Vriesland, aki hollandus és a pénzügyeket
intézi.

Ellentétek elválaszthatják egymástól azokat,
akiket mint cionistákat ismer a világ. Ha az
ember Eugen Hoeflich könyvét, „Die Pforte
des Ostens“ címűt olvassa, amelyben egy arab-
zsidó Palesztináról száll síkra a szerző és ke-
zébe veszi Jabotinszky írásait, aki Palesztiná-
nak fegyverrel való meghódításában látja az
üdvöt, észreveheti az egytáborban való külön-
bbségeket. És itt vannak a cionistaellenes orto-
dox zsidók, akik az ígéret földjére való haza-
jövételt a messiás eljövetele előtt bűnnek te-
kintik. Ez az ellentét, amely ugyyszólván a
szentfal és a megtelepült ország között fönn-
áll, a legélesebb. Sok értékes férfiú van, akik
egykor a cionizmus szenvedélyes hívei voltak,
akik azonban most — mint dr. Nathan Birn-
baum esete is bizonyítja — a legszélsőbb or-
todoxia hívei.

Ugyilátszik De Haan, aki egy merénylet
áldozata lett, a fejlődésnek ezt az utját tette
meg. Ez az út vezet arra a világnézetre,
amely a cionizmust nem azért veti meg, mert
gyakorlatilag nem találja keresztülvihetőnek,
hanem mert megelőzi a messiás megjelenését.
De Haan gyilkosa fanatikus lehetett a maga
begyepesedett világnézetével, vagy a meg-
gyilkoltnak egy személyes ellensége. Egészen
bizonyos, hogy elvbarátai sem a gyilkosság ki-
tervezésénél, sem végrehajtásánál nem voltak.
Sem a cionizmus, sem a Palesztina ujjáépíté-
sén dolgozó emberek, akiket kommunistáknak
mondanak, nem vonhatók a gyilkosságért fele-
lősségre.

De Haan meggyilkolása egy nagy jövőre
vajdudó ország lázas betegének tette. Közösséget
Palesztinában nem tart vele senki. A galutban
sem, minthogy De Haan szellemének se lehet
közössége senki zsidó szívében.

gekben levő éég
onnal segítséget

kkal díjmentesen
asaim megtérítése
átogatás.

lásokat és vétele-
árakban és külön-
nyiságban.

poliei No 7—9.

NIMÁ
Arad *

SÁG

Szerénygyár

Székelyi János, Uj-
Kelevesvár

gyereteskedés
Arany, ezüst és
platinabeváltások

valamint kasszák
váltásai

YÁR

átváltások és más
arany- és ezüst-
váltások

kedés és adagolás
Központi- és
Külföldi-utak

HA
művészi
londol

más kereteket
venni, okvet-
n keresse fel

észítő és arany-
váltást Kolozsvár,
Uj Maniu 7.

E. Rosenzweig
Str. Regina Maria 6.

Érdélyi legelőnyben ol-
vasni a melléklet
hon kapunkok a sajtón ut-
dosszái. Hirdetők
on 250 leltől.

szállít raktárról

nn Jenő
Baross-utca 10 szám

A londoni meghívó-affér újabb fejleményei

A francia nacionalisták tovább uszítanak a londoni konferencia ellen. A német nacionalisták nem kevésbé. Herriot és Macdonald táviratváltása

(Páris, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A meghívó-affér még nem nyert teljes elinté- zést. A Quai d'Orsay-n kijelentik, hogy a fran- cia kormány csak tegnap délután értesült a londoni konferencia összehívásáról. Minthogy a francia kormány nem kapott meghívót, föl- tételezték, hogy az angol kormány a saját és a francia kormány nevében küldte szét a meg- hívót. A meghívó tartalmazza az angol jóvá- tételei programot, még pedig úgy tüntetve fel a dolgot, mintha ez a francia kormánnyal tör- tént megállapodás eredménye volna. Francia politikuskok véleménye szerint ez a diplomáciai tapintatlanság nem ügyetlenségen mulott, hanem

az angol külügyi hivatal egyes tisztvise- löinek, főként Crewe államtitkárnak ma- nőveréről van szó.

Herriot kijelentette a kamara pénzügyi bi- zottságának ülésén, hogy a tegnapi miniszter- tanács után jegyzéket intézett Londonba, ki- jelentve, hogy a francia kormány nem érzi magát kötelezve az angol kormánynak a lon- doni konferenciára szétküldött meghívójával kapcsolatos terveire. Ez a meghívó hízárolag Anglia véleményét képviseli.

Herriot barátságosan, de határozottan táviratozott Macdonaldnak,

meglepetését fejezve ki a meghíváshoz csatolt megjegyzés fölött.

A bizottság ülése folyamán megérkezett az angol kormány válasza, melyben Macdonald kijelenti, hogy a meghívás nem kötelez senkit semilyen irányban. A konferencián résztvevő nemzetek teljesen szabadon dönthetnek az összes kérdésben.

Ezután Herriot folytatólag kijelentette, hogy

Öt ország, nyolc vámvizsgálat és tizenhét pecsét

Európa minden nemzete képviselve van az expressz étkezőkocsijában. Tizenhétperces alagut

(Cluj-Kolozsvár, július 5. Az Uj Kelet munka- társától.) Zürichben alig öt percet áll a vonat és azután továbbindul Ausztria felé. Hatalmas hegy- escsúcsok tövében halad állandóan emelkedő pályán, egyik alagut követi a másikat, minden hid és minden alagut előtt kis tábla jelzi a hid vagy alagut nevét és hosszúságát. Itt mindent az idegenfor- galomra építenek fel, az őrházakon feltűnő színű tablák magyarázzák, hogy az a pont milyen magas- ságban van a tenger színe fölött. Egy órahosszat szalad a vonat a Zürichi-tó mellett, amely az utazás egyik leggyönyörűbb látványosa, a hatalmas kék tükör és a másik oldalon égigérő hegyek, amelyek csak a vízességek mosnak utakat. A tó partján hatalmas ipartelepek és gyárak, a szem szinte belefárad a nézésükbe.

Svájcot Buchsnál hagyja el a vonat. Itt végig- járják a vonatot újra a svájci fiáncok, a vámviz- szálat az egész vonaton nem tart tíz percnél to- vább, a vonatok ablakait újra lemosják, hogy az országot tisztán hagyja el, az állomáson pénz- váltó-iroda, ahol a megmaradt frankokat ténylege- sen a zürichi kurzus szerint váltják be, körülbe- lül egy órát tartózkodunk még a szabad Svájc ter- rületén és azután elindul a vonat, hogy áthalad- jon az osztrák határon.

Ahol a főpincér sokalja a borraivalót

Az első osztrák állomás Feldkirch, ahol osz- trák kalauzok veszik át a vonat kezelését és ahol megtörténik az osztrák vám- és utlevélrevízió. Itt sincs semmi szigorúság, a revízió nem tart sokáig és nemsokára Tiroton át kapaszkodik a vonat a meredek pályán fölfelé.

Érdekesebben jellemző eset történt Tiroban az expressz étkezőkocsijában. Egy francia ur száz- frankossal fizetett és a főpincér, kíváncsi, osztrák koronát adott vissza. A francián látszott, hogy nem ismeri az osztrák pénzt, idegenül nézte a nagy

nem egyezik bele a versaillesi békeszer- ződés módosításába,

hangsúlyozta azonban, hogy Macdonaldal francia-angol garanciapaktumot fog rövide- sen kötni.

Herriot beszédére Bouillon Franklin ki- jelentette, hogy a garanciaszerződésnek Európa összes jelenlegi államaira ki kell terjednie.

A francia jobboldali sajtó tovább folytatja támadásait a londoni konferencia ellen, ame- lyeknek nyilvánvaló célja Herriot és Macdo- nald összevesztése. A „Matin“-ban ma hosz- szabb cikk jelent meg, amelynek szerzője állí- tólag maga Poincaré. A cikk nyomatékosan javasolja a londoni konferencia elhatározását, mert

kár volna összecsoportítani Londonba a világot, hogy tanuja legyen az angol- francia szakadásnak.

Londonban azonban érthetetlennek tartják a franciák idegeskedését. Angliától távol áll a szándék, hogy bármit is a Franciaországgal kötött megállapodások ellenére cselekedjék. Anglia felfogása az, hogy a londoni konferen- ciára Franciaország nevében is meghívták a szövetségeseket. Remélik, hogy Herriot és Macdonald legközelebbi találkozására alkalmával teljesen tisztázódní fog ez az ominózus ügy.

A londoni konferencia problémája egyébként a német közvéleményt és sajtót is élénken foglalkoztatja. Stresemann szócsöve, a „Zeit“ ezzel kapcsolatban a következőket írja: Lon- donban a németek részéről fel fogják vetni a Ruhr-kiürítés kérdését. Düsseldorf és a Ruhr- vidék kiürítése abban a pillanatban kell hogy esedékesé váljék, amikor a Dawes-tervezet végrehajtásának teljesítésében a felek meg- egyeztek. Enélkül a konferencián döntő ered- ményt elérni nem lehet.

számokat és a főpincérnek egy ötvenezerkoronást nyújtott át borraivalót gyanánt

— Pardon uram, — hártotta el magától a fő- pincér — ez sok. Ez ötvenezer osztrák korona és ez még frankban is csinos kis összeg.

A francia egyáltalában nem csodálkozott az osztrák főpincér becsületességén (Nyugaton hozzá vannak szokva az emberek ehhez) és megkérdezte a világ legtermészetesebb hangján:

— Mennyit parancsol uram? — és rámutatott az asztalán fekvő osztrák pénzre.

— Talán ötezer koronát, — ha kedves akar lenni.

— Kérem tessék, nem ismerem az önök pénzt, parancsoljon.

A főpincér kivett egy ötezerkoronást és ud- variatosan meghajolt a francia ur előtt.

A mesék városa

Az étkezőkocsi különben valóságos bábeltorony- hoz hasonlít. Európa minden nemzete, a széke nor- végtől az olajbarnaarcú törökig, de néhány egzo- tikus emberfaj is, kínaiak, japánok, hinduk és mong- lok is képviselve vannak. A pincérek átlag öt-hat nyelven beszélnek, úgyhogy az étkezőkocsinak majdnem minden asztala mellett más nyelven folyik a diskurzus. Kint pedig a tiroli havasok hámulnak le a robogó vonatra, a pálya mellett három-négy száz méteres szakadékok és az erdők, mezők, folyók, tavak, vízességek zöldje gyönyörűen ragyog a nap arany sugaraiiban. A zöldet pirostetejű házak tarkítják, minduntalan feltűnik egy-egy tipi- kusan tiroli falu a házak magas homlokzatával, amelyen erkélyek futnak körül és templomok, ame- lyek karcu piros tornya magasan szökik az ég felé. Gyönyörű része Tiro a világnak, de Tiroinak is talán legszebb városkája Kietzbüchel, amelyet a vonat teljesen körülfár. Olyan ez a kis város, mint gyermekkorunk játékvároskái, kedves, öreg házak, egy hatalmas, komor, sokemeletes és sokablaku vár-

kastély, amelyben valószínűleg évtizedek óta már csak a kísértetek laknak és három vagy négy öreg régi templom, a tornyán rendszeres órán kívül nap- órával is. Az állomással szemben van a Grand Ho- tel, amelynek homlokfalát fel a tetőig befutotta a repkény és amely olyan barátságosan hívogat, hogy az utasnak kedve volna leszállani és ott- maradni. A városka fölött a havasok lábánál egy derékon kettémetszett gigantikus kősziklán várrom, ahol valaha nem is olyan régen rablólovagok tar- tották rettegésben a környéket.

Wien—Budapest

Este kilenc óra van, amikor Zell am See-be érünk. A tavon jókedvű nyaralók csónakáznak, minden csónakot lampion díszít, a Grand Hotel terraszra is ki van világítva, itt az emberek, a nyaralók víziünnepélyt rendeznek. Kiszálló, beszálló nincs, a vonat továbbindul, nemsokára átrobot tizenhét percnyi idő alatt az arelbergi alaguton, amikor Innsbruckba és Salzburgba érünk, mindenki behunyt szemmel piheni az utazás második éjsza- kájának fáradalmait.

Hét órakor reggel érkezik meg a vonat Bécsbe a Westbahnhofra. Az utasok nagyrésze itt kiszáll, néhányan, akik tovább akarjuk utunkat folytatni, átszállunk a budapesti kocsikba, amelyek egy külső vágányon mozdony nélkül várakoznak az utasokra. A tolatás és a Pest felé haladó vonat összeállítása itt eltart vagy másfélórát, azután átmegegyünk az Ostbahnhofra és onnan továbbindul a vonat Magyarország felé.

Brucknál, ahol azelőtt a magyar határ volt, kezdődik az osztrák revízió, amely éppen úgy nem szigorú és nem körülményes, mint ahogy nem szigo- ru és nem körülményes a Hegyeshalomnál meg- kezdődő magyar vizsgálat. Hegyeshalomnál veszik át magyar kalauzok a vonatot, ez Magyarország első állomása, onnan kezdve állandó lesz a magyar szó és a vonat szédületes gyorsasággal repül Bu- dapest felé. Az ut alig tart három órát és percyi késés nélkül, másodpercyi pontossággal befut a vonat délután két óra tíz perckor a Keleti pályá- udvarra.

Az utolsó vámvizsgálat

A közvetlen vonat utja itt megszakad, mert Kolozsvár felé gyorsvonattal csak másnap reggel lehet utazni.

Dél felé érkezünk Biharkeresztesre, az utolsó magyar állomásra, ahol a vám- és utlevélvizsgálat megkezdése után nemsokára továbbindulunk és a magyar-román határnál egy percre megállva nem- sokára az első román állomásra, Biharpüspökire érkezünk.

Ez az utolsó vámvizsgálat, az utasok boldogan csukják le bőröndjeiket, hiszen a Párisból Romá- niáig való uton vámvizsgálat céljaira nyolcszor kellett ki-nyitni és becsukni. Érdekesebben jellemzi a mai utazást, hogy a Kolozsvártól Párisig és Páris- tól Kolozsvárig való utazás tartama alatt a vizu- mokkal együtt tizenhét pecsétet ütöttek az ut- levélbe.

Tyrnauer István

Megjelent a „Societatea de Maine“ leg- újabb száma. Jou C'opotel kitűnő lapjának, a Societatea de Maine tizenharmadik száma vál- tozatos és érdekes tartalommal jelent meg Borza egyetemi professzor a lap vezetőhelyén az Astra kulturális problémáiról értekezik, Verden von Heidenstam igen értékes írást közöl faj és politika címen a román, germán és szláv né- pekről, Bogdan Duica irodalmi figyelőt írt, a többi cikkek érdekes politikai, szociológiai és közgazdasági aktuális problémákat fejtegetnek. Végül igen érdekes hírek és sporthírek teszik változatosabbá és elevenebbé a lapot.

MILKA
SUCHARD
TISZTÁN ALPESI TEJ KAKAO ÉS CUKOR.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju fonalfestés.

Paleszt

Miért nem
Mi lend

(Jeruzsálem

sítőjétől.) Az

tottak ki benn

építésének tem

kai fejlődéséve

akkor lehet m

dés lépést tart

ban az ipar

kivánnivaló va

lesztinában m

tat. A paleszt

problémát, M.

mányában, am

sület megbízás

feltűnést kelt

következőket

„A háboru

bor- és szapp

volt. Három é

ján a követke

című téglagyá

tökéje. Ezen f

kodik; Tel-A

gyár van műk

és ablakrámk

céljait szolgál

a tökéje kö

sterlingre rug

hatvan-hetvene

telep ötezer fo

Az Athlit köte

sterlinget kép

százezer fontot

hétsház fontot,

társulat husze

tizenkétezer fo

ezer tont ste

kétezer tont

haifai malom

sulat százhusz

olajgyár néhan

az Economic

Melach című

ezer fontot, a

Avivban ötezer

fontot, két ki

fontot, a jaffai

avivi timármű

szőnyeggyár h

ezer fontot, eg

ezzel összefü

nyomdávalalat

Jaffában és J

székeket tizen

az a cementgy

kétszázhuszon

Az említett

üzemüket kény

garettagyár, e

egy asztalosm

egy narancsco

Ha kutatjuk e

ennek oka kül

azonban a tök

nagyon gyenge

egész tőke, am

leginkább nem

részkedési sze

az országba. A

leginkább hárc

tanak, amelyn

zalék. Nagy a

behozatali vá

árura állapítot

készárura szin

kivette.

Más fogya

hiánya. Igaz,

között igen jó

lönőse mint

ban az ipar r

kikötője az o

költségei nagy

ipart pedig t

költségek.

Nowomjejs

1. Egy na

kikötő építésé

2. Beszűnt

maradt vámre

Palesztina ipari lehetőségei

Miért nem tudott az ipar kellőképp fejlődni? Mi lendítheti föl a Szentföld iparát?

(Jeruzsálem, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi évek tapasztalatai arra tanítottak ki bennünket, hogy a zsidó Palesztina újjáépítésének tempója arányban van a Kelet politikai fejlődésével. Ezt azt egyensúlyt azonban csak akkor lehet megtartani, ha a mezőgazdasági fejlődés lépést tart az ipari fejlődéssel. Fajdalom, azonban az ipar előretartása körül még mindig sok kívánnivaló van. A kevés iparág, amely ma Palesztinában működik, egyelőre erős küzdelmet folytat. A palesztinai ipari kérdést, mint összefoglaló problémát, M. Nowomjejszki tárgyalja egy tanulmányában, amelyet a Palesztinai Gazdasági Egyesület megbízásából adtak mostanában ki. Szerző feltűnést keltő tanulmányában többek között a következőket írja:

„A háború előtt Palesztina ipara, eltekintve a bor- és szappanipartól, voltaképpen csak háziipar volt. Három év alatt azonban kizárólag zsidók utján a következő iparok létesültek: a „Silikat“ című téglagyár, amelynek százezer font az alap-tőkéje. Ezen felül több mint tiz kézitéglyagyár működik; Tel-Avivban magában hét. Öt famegmunkáló gyár van működésben, amelyek leginkább ajtókat és ablakrámákat állítanak elő, de már van butor céljait szolgáló famegmunkáló műhely is. Ezeknek a tőkéje körülbelül negyven-negyvenötezer tont sterlingre rug. Több építőtársulat működik közel hatvan-hetven ezer tont alaptőkével. Három kötőre telep ötezer tont sterling tőkével van működésben. Az Athlit kötőre részvénytársaság nyolcezer tont sterlinget képvisel. A jaffai elektromossági társulat százezer tontot, a Kremenetzki-féle villamosművek hétszáz tontot, a petach-tikvai narancscomagoló társulat huszezer tontot, a Raanan csokoládégyár tizenkétezer tontot, a petach-tikvai szeszgyár kétezer tont sterlinget, három cigarettagyár tizenkétezer tont sterlinget, a báró Rotschild-féle haifai malom tízezer tontot, a haifai olajgyártó társulat százhuszonötezer tontot, egy telavivvi kisebb olajgyár néhány ezer tontot képvisel. Az ICA és az Economic Council által Londonban alakított Melach című sóellátási társulat Atlitban negyven-ezer tontot, a Maaden ásványvíz és jéggyár Tel-Avivban ötezer tontot, egy piskótagyár ezeröttszáz tontot, két kisebb makarónigyár Jaffában ötszáz tontot, a jaffai gyertyagyár tízezer tontot, a telavivvi timárműhely kétezer tontot, egy jeruzsálemi szőnyeggyár háromezer tontot, egy kartongyár kétezer tontot, egy gőzmosóda négyezer tontot, egy ezzel összefüggő kémiai gyár kétezer tontot, egy nyomdávalalatt harmincezer tontot képviselnek. Jaffában és Jeruzsálemben most állítanak felszövőszékeket tízezer tont alaptőkével. Ehhez járul az a cementgyár, amelyet most építenek Haifában kétszázhuszonötezer fontnyi tőkével.

Az említett gyárak közül az idők folyamán üzemüket kénytelenek voltak beszüntetni: egy cigarettagyár, egy szőnyeggyár, egy gyertyagyár, egy asztalosműhely, egy alkoholértékesítő társulat, egy narancscomagoló társulat és az Atliti kőbánya. Ha kutatjuk e vállalkozások kudarcait, rájövünk, ennek oka különösen a külföldi konkurenciája, főleg azonban a tőke fogyatékossága. Fajdalom, ma még nagyon gyengén érsz a külföldről jövő pénz és az egész tőke, amelyet eddig ipari célokra befektettek, leginkább nemzeti okokból hozott létre, de nyereszkeskedési szempontok által vezetett tőke alig jött az országra. A belföldi bankok csak rövidlejáratu, leginkább háromhónapos kereskedelmi hitelt nyújtanak, amelynek kamatlába körülbelül kilenc százalékos. Nagy akadály a még a fejlődésnek a magas behozatali vám (tizenkét százalék), amelyet nyersárua alapítottak meg. Különös a dologban, hogy készáru szintén ugyanilyen behozatali vám van kivétel.

Más fogyatékosság még az iskolázott munkások hiánya. Igaz, hogy az utóbbi években a chalucok között igen jó szakmai munkások képződtek, különösen mint betonmunkások, ez a kiképzés azonban az ipar rovására történt. Minthogy nincs nagy kikötője az országnak, a kihajózás és fuvarozás költségei nagyon megrájtják az árukat. A kisipart pedig nagyon nyomják az adminisztrációs költségek.

Nowomjejszki tanulmányában javasolja:

1. Egy nagyarányú európai módon felszerelt kikötő építését.
2. Beszüntetését a mai, a török időkben visszamaradt vámrendszernek.

3. Olcsó és hosszulejáratu bitelek szerzése.
4. A pénzügyrendszer megváltoztatása egy kisebb pénzügyesség megteremtése után.
5. Munkástörvény létesítése.
6. Munkásképző-iskolák felállítása.

Ha ezeket a reformokat végrehajtják, akkor a palesztinai ipar számára nagy perspektívák nyílnak meg. Nowomjejszki szerint a legkedvezőbb kilátásai vannak a dohányiparnak, a cukortermelésnek és az alkoholgyártásnak.

A csernovitzi zsidóság önvédelmi harca

Továbbtartanak az utcai harcok. A zsidóság ellenállása. Miniszteri kiküldött Csernovitzban

(Cluj-Kolozsvár, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csernovitzi tudósítás alapján röviden beszámolt az Uj Kelet arról, hogy az antiszemita mozgalom bukovinai frankioja nyilván az erdélyi eseményeken felbuzdulva az utóbbi hetekben aktív lendületbe csapott át és a hatóságok passzivitásán felbátorodva véres verekedésekben tombolja ki magát.

Bukaresti távirati jelentés azt közli, hogy a kormány Oleras állambiztonsági vezérfelügyelőt Csernovitzba küldte ki, hogy megtegye a szükséges lépéseket az antiszemita brutalitások megfékezésére.

Hajtóvadászat a zsidókra

A ma hozzánk érkezett csernovitzi jelentések szerint, dacára Oleras vezérfelügyelő kormánybiztosi megbízásának, az elmúlt hét minden egyes napja az antiszemita támadások jegegyében zajlott le.

Az atrocitások kedden este érték el tetőpontjukat, amikor is a Volksgarten újra a legbarbárabb események színhelye volt.

A zsidó járőkelők elleni támadás fél kilenc órákor kezdődött, amikor több revolverlövés dörrent el a levegőben. Erre a jelre fiatalemberekből álló csoport rohanta meg a Volksgarten és valósággal hajtóvadászatot rendezett a zsidó járőkelőkre. A huligánok vastag fakarókkal voltak felfegyverezve, amellyel korra és nemre való tekintet nélkül csataordítások kíséretében mindenkit véresre vertek, akinek zsidó kinézése volt.

Egy Jacob Schuster nevű ötvenéves szabóra mintegy tizen rohantak rá, a szerencsétlen öreg embert a földre teperték és olyan borzalmas kegyetlenséggel verték agyba-főbe, hogy több oldalbordája betört. Igen súlyos sebesülést szenvedett egy Frohner nevű kereskedő, valamint két tizenhatéves fiú, akiket dorongokkal vertek véresre. Rajtuk kívül mintegy tízre rug a könnyebb sebesültek száma.

A második attack

Tizenegy órákor este újra eldőrdültek a jeltadó revolverek, mire a kampószereszesek a Siebenbürgerstrassen gyülekeztek össze, ahol legelőször is két urat vertek véresre, akik egy hölgy kíséretében voltak. A támadók a hölgyet is inzultálni akarták, de annak irtózatos segítségkiáltásait hallva elállottak eredeti szándékuktól és a többi járőkelőket inzultálták.

A második attack során verte véresre egy tizenkét főből álló kampószereszes csoport — a csoport egyik tagja egy katonatiszt volt — Guttman kereskedőt, akit az utca lakói hord-

Összecsapás, amelynek során csak a zsidókat veszik őrizetbe

A frakciók vezetőinek határozata, amely az ellenállást határozta el, valóban a csernovitzi zsidóság lelkében fakadt, amely nem hajlandó tűrni, hogy védtelenül verjék véresre az utcákon.

Csütörtökön, július 3-án este féltíz órákor újra megkezdődtek az atrocitások. A kampószereszesek tömött sorokban a Volksgarten felé vonultak. A „Grand“ kávéház előtt egy rendőrkordon utját állta, a kampószereszeseknek, mire a csoport három részre oszolva a Herrengasseba nyomult be, ahol nekiment a zsidó járőkelőknek.

A támadás láttára a zsidóságból kitört a régóta lappangó és végsőkig feszült elkeseredés és jeltette a harcot a huligánokkal. Az összecsapás hamarosan véres verekedéssé fajult, amelynek során mindkét tábor tagjai közül igen, sokan sebesültek meg, köztük T. Popescu diák a kampószereszesek vezére, akit a városi kórházba szállítottak. A többi sebesülteket is hordágyon szállították el a küzdőtérrel.

A rendőrség több letartóztatást foganatosított, de a letartóztatottak csodálatosképpen mind zsidók, közöttük van Greif Emanuel drogérta és Salo Weininger diák.

A zsidóság két védelmi eszköze

A csernovitzi zsidóság hangulatára egyébként igen jellemző az a cikk, amely az „Ost-

ágyon szállították a lakására. Ugyancsak ez alkalommal vertek nyomorékra egy Melnicuk nevű keresztény szabósegédet, akit törött karral szállítottak a városi kórházba.

A hatóság öibetett kezekkel figyelte az eseményeket

Igen jellemző, hogy a hatóság még a legbrutálisabb támadások esetén sem avatkozott be. Illetőleg megjelent a rendőrség a Volksgartenben éjjel tízenegy órákor, amikor a kampószereszesek már régen a városban garázdálkodtak, a Siebenbürgengasseben pedig csak éjjel után vonult ki a rendőrség, amikor már régen csendes volt az utca.

Sokkal precízebb apparátussal működött a kampószereszes apparátus. A vezérkaruk Popescu diákból, „a vacarestii mártirból“, Lungoci volt szigurancdetektívól és egy Cobilanschi nevű egyénből áll, akiknek egyetlen intésére rohamra indult a nagybárá fiatal gimnázistákból álló kampószereszes tábor.

Az is idetartozik, hogy a kampószereszesek egyik fővezére egy Urseanu nevű őrnagy, aki gyűjtő beszédekben látítja tömegét az atrocitások elkövetésére.

Ellentáll a csernovitzi zsidóság

A csernovitzi zsidóság soraiban óriási felháborodást váltott ki a huligán támadás és a hatósági passzivitás is. Az összes zsidó körökben az a vélemény alakult ki, hogy a hatósági passzivitás önvédelemre kényszeríti a zsidóságot.

Ebben az ügyben szerdán gyűlést tartottak az összes zsidó frakciók vezetői, amelynek határozatáról a következő kommunikétt adták ki:

Az összes zsidó frakciók vezetői ma megtartott közös értekezletükön azokkal a zsidók ellen irányuló támadásokkal foglalkoztak, amelyek az utóbbi időben a hatóságok támogatása mellett zajlanak le és egyhangúlag a szükséges intézkedések fogantatását határozta el. Az értekezlet egyhanguan kifejezésre juttatta a zsidóság valamennyi frakciójának azt az elhatározását, hogy minden vonalon a leghatározottabban áll ellent azokkal a támadásokkal szemben, amelyek a zsidó lakosságot a törvényhozás, a közigazgatás és védtelenekre irányuló huligán támadások útján érik. Egyszersmind azt is elhatározták, hogy ebben az ügyben zsidó népgyűlést hívnak össze és addig is ideiglenes bizottságot alakítanak.

„Nekünk két eszközünk van a védelemre. Először. Ha valaki megüti egyik oroadat, üsd vissza mind a két oroadat. Senki sem kell tölje, hogy üssék, de ha nem tudja elkerülni az ütést, olyan drágán kell adja életét, ahogy csak tudja. A megtámadott igazságának a tudatában mindig erősebb a támadónál. Vannak nekünk elég erős férfaink, akik meg tudják védeni népünket. Ha a hatóságok nem védenek meg bennünket, nem marad más hátra, minthogy magunk védjük meg becsületünket és életünket. Jöjjön akkor aminek jönnie kell. Van egy olyan állapot, amikor minden mindegy.

Másodszor: Csukjuk be nyitott kezeinket, ha adakozó tulajdonságunkra appellálva adományokat kérnek tőlünk. Mi zsidók mindenféle nemzeti, nemzetközi és általános célokra adományozunk, a mi szegényeink és betegeink talán csak a legkisebb hányadát élvezik ennek a jótékonyagnak, de a legnagyobb összegeket a zsidók adják össze. A zsidó

Wien—Budapest

or Zell am See-be aralók csónakáznak, it a Grand Hotel itt az emberek, a Kiszálló, beszálló nem sokára átrobog arelbergi alaguton, gba érnék, mindenké zás második éjsza-

meg a vonat Bécsbe agyrésze itt kiszáll, utunkat folytatói, amelyek egy külső kozusok az utasokra. vonat összekapcsolása tán átmegyünk az bbindul a vonat

magyar határ volt, ly éppen úgy nem ely ahog nem szint egyeshalomnál meg egyeshalomnál veszik ez Magyarország ndó lesz a magyar asággal repül Bu- om órát és perenyi osszággal befut a or a Keleti pályá-

első vámvizsgálat

megszakad, mert ak másnap reggel sztesre, az utolsó és utlevélvizsgálat rébbindulunk és a re megállva nem- a, Biharpuspókire

z utasok boldogan a Párisból Romá- céljaira nyolcszor dekesen jellemzi a Páris és Páris- ma alatt a vizu- t utóttek az ut- Tyrnauer István

„Maine“ leg-

tűnő lapjának, a adik száma vál- elent meg Borza rezetőhelyén az rtekezik, Verden rást közül faj és n és szláv né- figyelőt irt, a szociológiai és at fejtegetnek. orthirek teszik

A RD ES CUKOR.

gyapju festés.

asszonyoknak nem kell mindenben résztvenniük, ünnepeik báljait és mulatságaikat csak nélkülünk. Ha ők nem bírnak vagy nem akarnak elbánni néhány tucat fenegyerekkel, akkor építsék fel csak ők maguk emlékoszlopait. *Azután jöjjön aminek jönnie kell, van egy állapot, amikor minden mindegy.*

Csernovitz zsidó lakossága most türelmetlenül és mély elkéséssel várja annak a vizsgálatnak az eredményét, amelyet a kormány beígért az amelynek lefolytatására Oieras vezérfelügyelőt küldte ki Csernovitzba.

Gyászjelentés Gritta, Banescu és Manciu „haláláról“

Szemelvény az Uj Kelet levelesládájából

(Cluj-Kolozsvár, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mostanában gyakran akad furcsa elferdített irással címzett boríték a szerkesztőségi postámban. Ezeknek a leveleknek névtelen írói hol fenyegetnek valamivel, hol követelnek valamit tőlünk nem éppen a legudvariasabb hangon.

Ma azután egy nyomtatott, impresszum nélküli fekete keretes gyászjelentés hullott ki az egyik ilyen borítékból. A gyászjelentésen kívül semmi sem volt a borítékban. A névtelen beküldő nyilván azt szeretné, hogy mentől szélesebb körben ismerjék meg ezt a propaganda-iratnak szánt nyomtatványát, mi meg azt akarjuk, hadd mulasson rajta más is úgy, ahogy mi mulattunk.

Ezért azt hisszük, „közös“ óhajunkat váltjuk valóra, amikor a gyászjelentés magyar fordítását íme közreadjuk:

Mélyes fájdalommal tudatják alulírottak, rabbi Niemerover, rabbi Zierelsohn, Blank Arisztid és Móric, továbbá klikkjük: Vajda Sándor, Constantinescu-Porcu, Madgearu, Raducanu, Dr. Lupu stb. Schuller-Argetoianu, az államkincstári bonos, Smil Dávid alias Sebestyén a „Staruinta Romaneasca“ valamennyi sabeszőjával együtt (mely kizsákmányolja a románokat), Dimitriu Petala, Petrin, Georgescu, Fischer és mind a Fischerek, Tischler, Groza (a hegylakók megnyomorítója) és mind a Tischlerék. Farkas-Hategan (Renner) azután mind a Mendelek, Herschkovicsok, Bacal-Basa-Honigmann, Heftér és az összes rabbi és rabbinövendékek a gyerekekkel, a sakterek a pereputtyaikkal jelentik szereteteik erkölcsi elhalálását.

Gritta O. kolozsvári rendőr, aki a rendőrokat ráeresztette a román diákságra és népre.	Bănescu N. rektor Kolozsvárott, bizánci mentalitással, aki kizárta a román diákokat az egyetemről, mivel az zsidóknak tetsző cselekedet volt.	Manciu C. jasii rendőr, aki bezárta és megverte a román diákokat zsidó arany ellenében.
--	---	---

Minchárman a „Mogen Dovid“ rendjellel a kék-fehér szalagon lettek kitüntetve. Hulláik illetékes zsinagógában lesznek közszemlére kitéve, nehogy erkölcsi mételeyt erjedjenek.

A temetésen a fentiekén kívül résztvesznek még a következő egyesületek: „Belföldi Zsidók Egyesülete“, „Haggitbor“, „Makkabbea“, „Kadimah“, „Tarbut“, „Tor“, „Szabadkőműves páholy“, valamint a következő lapok reprezentánsai: Adevurul, Dimineata, Lupta, Aurora, Lumea, Uj Kelet és a többi zsidó cafatok.

Az „Emberi Jogok Ligája“ Jorgát szemelt ki, hogy jiddis nyelvű halotti beszédet tartson, ugyanis szája tele van arannyal és Blanck oleó valutájával. Trocki-Braunstein a zsidó szovjet egy delegációját küldi vörös lobogóval. A díszmenetet vezénylik: Wolf-Lupescu és Weintraub-Vaitoianu. Marzescu igazságügyminiszter már elkészítette a halotti testa-

mentumot és Papadopol bíró, akit a kém és áruló Vernichescu segít, felügyel majd, nehogy összeesküvést szervezzenek temetésünk ellen.

Kérjük Önöket is, vegyenek részt e temetésen, mely gyönyörű lesz, olyan boldog legyek.

Egy pederasztá hétszeres gyilkossága

Átharapta áldozatának torkát. Husukat mézszárszékében kiárusította. A legborzalmasabb bűntény

(Hannover, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ha fantáziától túlfutott rémregényben olvassa az ember, akkor is megborzad attól a hírtől, amit a táviró megtörtént esetként hoz Hannoverből. Az utolsó évek bűnügyi krónikájában iszonyatban és döbbenetességben a cinkotai nőgyilkos Kiss Béla esete hasonlítható össze Harmann hannoveri mézszároséhoz, aki az eddigi nyomozások szerint

hét fiatalembert gyilkolt meg, beteges vágya kielégítése után.

A hannoveri rendőrséghez az utóbbi időben gyakran érkeztek följelentések eltűnt fiatalemberekről, akiknek hozzátartozói egyetlen esetben sem tudtak olyan adatokkal szolgálni, amelyek alapján a nyomozás elindulhatott volna. A közbiztonsági hatóságok a titokzatos eltűnések dolgában érintkezésbe léptek a birodalom minden nagyobb városának rendőrségével, de csak a napokban derített világosságot az eltűnések dolgában a véletlen.

A Lein folyó közelében és a parttól beljebb elhúzó mezőn ugyanis emberi csontokra bukkantak.

A rendőrség azonnal hozzáfogott a kikötő város bűntanyáinak felkutatásához. A razziák itt eredménytelenül végeztek, a nyomozást tehát uri bűnözőkre terjesztették ki és a kutatások során a homoszexuális tanácsokra jutottak el. Itt már eredményesebb volt a nyomozás, mert több súlyos gyanúok alapján letartóztatták Harmann hannoveri mézszárosát, akiről tudták, hogy fiatalembereket szokott lakására csalni.

Harmann eleinte tagadni próbált, később azonban a bizonyítékok sulya alatt megtörve bevallotta, hogy két fiatal fiút, szegény családok nélkülöző gyermekeit,

lakására csalt és patológiai mámorában meggyilkolt.

Minden esetben — vallotta a gyilkos — pénz vagy ruha ígéretével hívtam magamhoz az áldozatot. Bennem meg is volt a szándék, hogy a látogatást vagyonomhoz arányosan honoráljam, de nem tudtam uralkodni magamon és bizony szexuális mámoromban

rendszerint átharaptam a szerencsétlen áldozat torkát.

Kezem szorítása és fogam harapásai alatt haltak meg fiatal vendégeim.

A gyilkos mézszáros, aki beteg hajlamával védekezett, elmondotta, hogy a gyilkosság után levágta az áldozat fejét, kezét és lábát. A törzset behajította éjnek idején a Lein folyóba, a többi testrészt pedig elásta a mezőn. Más verzió szerint,

Csodahatású gyógyfürdő!

Erdélyi Pöstyén

Bizna (Büdöspalaka) (Szolnokdebeka - m.) Biztos gyógyítás csusz, rheuma, köszvény ellen. Vasúti megálló, szállodák, étterem (ritualis). A telepen állandó orvosi felügyelet

Az összesek nevében I. Rosenthal az „Adivor“-tól. Minek tagadjuk, mi az Uj Kelet egészen jó társaságba kerültünk. Miniszterek, egyetemi tanárok, rektorok publicisták, rendőrprefektusok — ez egészen megtisztelő környezet.

Harmann, aki mézszáros volt, az áldozatok husát kiárusította.

Hannover lakosságát az eset módjólott felháborította. Izgatott tömegek állanak a lapok szerkesztőségei előtt, akiket új hírekért ostromolnak.

Harmann újabb kihallgatása során elmondta, hogy csak két áldozat nevére tudja, a többivel vendéglőkben és sétatereken ismerkedett meg anélkül, hogy nevük iránt érdeklődött volna. Hir szerint Harmannak sokkal több áldozata van és valószínű, hogy beteges hajlamu ember és részt vett a gyilkosságokban.

A rendőrség az irányban is folytat nyomozásokat, vajjon igaz-e a hír, hogy Harmann az áldozatok husát kimérte mézszárszékében.

— **Egy megszökött román csendőrmester Budapesten.** Budapestről jelentik: Disonie Vasile csendőrmester, aki a bukaresti csendőrlaktanya legénységi pénztárát kifosztotta, Budapestre szökött. Most, mint jelentik, jelentkezett a budapesti főkapitányságon, ahol letartóztatták.

— **Az olasz kormány sajnálkozását fejezte ki a jugoszláv határcsúszás miatt.** Belgrádból jelentik: A minisztertanács ma foglalkozott az olasz-jugoszláv határcsúszással. A vizsgálat eredményének ismerete előtt a kormány nem határoz ebben a kérdésben. Az olasz követ a jugoszláv külügyminiszter előtt sajnálatának adott kifejezést kormányának nevében az incidens fölött, amely két jugoszláv vámtisztviselő életébe került.

— **Lemondott a görög tengerészeti miniszter.** Athénből jelentik: A tengerészeti miniszter lemondott. Helyette Pamastasiu miniszterelnök vezeti ideiglenesen a tengerészeti tárcát.

— **Törvényjavaslat Lengyelországban a kisebbségi nyelvek használatáról.** Varsóból jelentik: A lengyel diéta megszavazta az ukrán, litván és fehér-orosz nyelvek használatára vonatkozó törvényjavaslatot.

Kötött harisnya minden színdben 25 lei	Flohr-harisnya minden színdben 44 lei
Muszlín-harisnya divatszindben 58 lei	Cérna-muszlín minden színdben 90 lei

NAGY HARISNYA-VÁSÁR

MÉLYEN LE-SZÁLLITOTT ÁRAKKAL

Selyemfátyol harisnyák minden színdben 125 lei

BLATT

FÖTÉR 13

Dívatkeztükben és kötöttárunkban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

A valódi **Schicht „Szarvas“ védjegyű szappan** kiméli értékes fehérneműjét

HIREK

— **Kilakoltatott pesti család az Opera előtt.** Budapestről jelentik; Tegnap este egy öttagú vichémzester-család az Opera elé költözött butoraival. Az összegyűlt sokadalomban elbeszéltek, hogy a rendőrség kilakoltatta őket lakásukból.

— **Aki elfelejtette a nevét.** Londonból jelentik: Egyik londoni kórházba egy harmincéves férfit szállítottak be, aki elfelejtette a nevét, lakásának címét. Napokig az utcákon bolyongott. Elmezavarát vagy napszurás, vagy kimerültség okozta.

— **A nyomdászok János-ünnepélye.** A június 29-ére hirdetett Dónát-uti mulatság a kedvezőtlen idő miatt nem lett megtartva és a rendezőség, hogy a bizonytalan időjárás esélyeit kikérülje, új helyiségről gondoskodott, amely a közönség kényelmével számolva, alkalmas arra, hogy mindenki jól mulasson. E célból a kolozsvári nyomdászok nagyszabású János-ünnepélye **július 6-án**, vasárnap délután 4 órai kezdettel lesz megtartva a Farkas-utcai **református kollégium tágas kerthelyiségében és tornatermében.** A változatos műsor kiemelkedő számai a Gutenberg-dalárda énekszámai és a kitűnő Gara Ákos konferánssza lesz. A táncossal, tombolával, szépségversennyel bővelkedő ünnepély a kora reggeli órákig tart. A zenét Czako Peti teljes zenekara szolgáltatja. Az ünnepély kedvezőtlen idő esetén is megtartatik, fedett helyiségről gondoskodva van. Hideg és meleg ételek, italok, cukrászda és büffé áll a közönség rendelkezésére.

Barangolás

Hontalanok mi a legkegyetlenebb röghöz-kötöttségben, vámpatarok, valuták agyonsebzett foglyai, pillanatra felfülekünk egy hír halatára, mely arról szól, hogy a budapesti román konzulátuson **Gróth szász elektromérnök és felesége, Meyer német rendőrtiszt vizumot kértek,** hogy az angol Wanderer-klub által kifizetett háromezer fontos díjért egy nyolcvanezer kilométeres utat tehessenek meg gyalog, négy év és négy hó leforgása alatt. Utjukat Bráson át Bukarestnek veszik és Konstantinápoly, Bagdad, Peking városokon át, az ázsiai puszták tikkadt forróságán keresztül, Amerikába vitörálnak. Innen Afrikába vezet az utjuk, Gibraltárt elhagyva, európai földre lépnek újra.

Jules Verne regényhősei jutnak eszünkbe a hír hallatán és bizonyos fanyar mosolygás ül ki a szánkra. Még nincs minden veszve vén Európában, ha van még lehetőség arra, hogy emberek az Uj, a Titokzatos, a Lehetséges ingerétől üzve — barangolhassanak szerte a világon és lelküket-testüket megfüröszthessék Kelet illatos naptámadatai, sötét tűzi alkonyataiban. Menni, menni, poklokot és üdvökön át: ősi vágya ez az embernek. Baudelaire is zengő sorokban énekelte meg ezt a fenséges impulziót: „pokol, vagy ég, — csak más, csak új legyen!”

Milyen isteni érzés lehet ez a béklyóktól való szabadulás! Fanyar bölcsesség, rabszolgábrándok helyett a létezés mámorát szivni mellre, megmámorosodni tropikus mezők fojtó fűszerétől, megittasulni a távlat zord kébjétől s az érzések legmélyétől, a halál gyakori, de fenséges víziótól meggyőörtem egy parázna éj után loholni, itthagynva a céltalanság sötét mesgyéit!

Lehunyor szememet és tarka összevisszaság táncát látom kavarni magam előtt. Varrászló fantáziám előtt megnyílik a Kelet büvös Szézámja, hallom Nyugat durva dithyrambait és Walt Withmannra, a költőre emlékezem, ki a lefokozott igények boldog egyszerűségében barangolt a világon, mert a barangolást tartotta a legfőbb értéknek, a lét teljességének!

Ó, ha én is elszabadulhatnék! Elengedném ezért még a háromezer fontos díjat is. Ez pedig nagy szó!

Salamon László

— **Ujból kigyulladt a Friedmann-malom.** Tegnap és tegnapelőtti számunkban beszámoltunk a többmillió tüzkárról, amely a Vasutcai Friedmann-malomt hamvasztotta el. A tüzoltók nagy erőfeszítés után a tüzet valamennyire lokalizálták, de nem teljesen, mert a malomban felhalmozott több vagon gabona és liszt lassu égéssel állandóan égett anélkül, hogy a malomépület épen maradt részét veszélyeztette volna. Ma délből újból kigyulladt a malom. Az égő gabona ugyanis akkora hőséget idézett elő, hogy a félig megszenesedett gerendák megint tüzet fogtak és előbb csak szikrázni, később pedig nagy lánggal újra égni kezdtek. A tüzoltók megint kivonultak a malomhoz, ahol négy órai megfeszített munkával a tüzet teljesen eloltották.

— **Orvosokból kormányfőtanácsosok.** Budapestről jelentik: A kormányzó számos orvost, köztük községi orvosokat és egyetemi tanárokat, kormányfőtanácsossá nevezett ki.

— **Rablótámadás Budapesten.** Budapestről jelentik: Demeter József szokott feyenc a Király-utcában megtámadta Gellért Károly ékszerészt és a dulakodás hevében késével összeszurkálta. Gellért segélykiáltására előfutott szomszédok közül is sokat megsebesített, azután elmenekült. A súlyosan megsebesült Gellért ékszerészt a Rókusba szállították, ahol most a hallállal vívódik.

— **Módosították az üzletek zárórendelét.** Az üzletek zárójának módosítására Gritta rendőrprefektus a következő rendeletet adta ki: Mi, Gritta Ovidius, Kolozsvár rendőrprefektusa, a július 2-án kiadott rendeletünk kiegészítésül elrendeljük, hogy a mai naptól kezdve az összes üzletek és kereskedelmi árudák kötelesek este 7 órakor bezárni. A vasárnapot megelőző estén és az ünnepeket megelőző estén a záróra este 8 óráig kinyújtatik. A 7 órai zárás kötelezettsége nem vonatkozik a gyógyszerárakra, virágüzletekre, bonbonüzletekre, dohánytözsdekre és újságelárusító helyekre, tejszarnokokra, gyümölcsesereskedésekre és sütődekre. Abban az esetben, hogyha mindezek a helyek nincsenek más természetű ipar-engedéllyel összekapcsolva, amely meghatározza, hogy az ipartörvény értelmében mikor kötelesek zárni ezek az üzletek. Ugyancsak nem vonatkozik a 7 órai zárás kötelezettsége a bodegákra, amelyekben ételt és italt mérnek ki az üzletben való elfogyasztásra és amelyeknek a zárására szintén az ipartörvény az irányadó. Azonban szigorúan meg van tiltva, hogy olyan cikkek is árusítsanak a bodegák, amelyeket nem a bodegában fogyasztanak el. Azok a bodegák, amelyeknek nincs joguk ételt és italt az üzletben való fogyasztásra kimérni, kötelesek 7 órakor bezárni. Hivatalos ünnepek és munkaszüneti napok előestéjén a borbélyüzletek részére a záróra a központban 9 óráig, a külvárosban 10 óráig hosszabbíthatik meg. A Mészárosok Szövetségének kérésére elrendeljük, hogy vasárnap és ünnepnapokon a mészárszék-ek egész nap zárva kötelesek tartani. Cluj, 1924 július 5-én. Gritta Ovidius rendőrprefektus.

— **A tűz jól jövedelmez az alkalmi tolvajoknak.** Tegnap számunkban beszámoltunk, hogy a kolozsvári rendőrség a Friedmann-malom égésénél elkövetett lopásokért az egyik tettest egy öregasszony szeméjében letartóztatta. Ma délelőtt a rendőrségen **Zilahi Józsefné** bejelentette, hogy a malomégs alkalmával, mivel a lakása a malom hátamegett, annak tőzomszéd-ságában van, összes ingóságait és értékeit kihordta az utcára és csak tegnap este vette észre, hogy az ékszereit tartalmazó doboz eltűnt. Zilahiné kára meghaladja a huszonezert lejt. A rendőrség a feljelentést csatolta a többi aktákhoz és nagy eréllyel folytatja a nyomozást a tűz szarkáinak kézrekerítésére.

— **A Központi Palesztinahivatal közleményei.** Ismételten tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy a Központi Palesztinabizottság működését megkezdte és utasításaink szigorú szemmel-tartásával vidékiek Palesztina-ügyeit csak abban az esetben intézi el, hogy ha a szövetség vidéki helyi csoportjai mellett mag szervezett Palesztina-bizottságok az illető ügyben jegyzőkönyvi másolatban a felvételt javasolják. Ettől a szabálytól a Központi Palesztinabizottság egyetlen egy esetben sem tér-

het el s így helyi cionista vezetőemberek egyéni ajánlólevelei ezután nem vehetők figyelembe. Eddigél a következő uraknak küldtük meg információs körlevelünket, illetőleg szőlítottuk fel őket, hogy a helyi Palesztina-bizottságok megalakítása tekintetében az összes szükséges intézkedéseket megtegyék: **Herczog Sándor dr. Arad, Piata Plevnei 4. Rottenberg János Apahida, Salamon Testvérek Aranyosgyéres, Felter Alfréd Algyógy, Herschkovits Ilona Avasujváros, Weisz Vilmos Alsószopor, Schaerfer Vilmos Aranyos-medgyes, Salamon Albert Apa, dr. Vajna Izidor Alvincz, Lefkovits Bernát Borossebes, Mózes Herman Bélbor, Vértés Ignác Borosjenő, dr. Ridienger Herman Beclean, Kallus Lajosné Bistrita, Scharfstein Herman Borgóprund, Eisikovits Dezső Blaj, Salamon Ernő Huedin, Schwartz Miklós Barátos, Paneth Armin Baróth, dr. Ritter Sámuel Brassó, Lebovits Márton Beius, dr. Salamon N. Bors, Fischer Farkas Brád, dr. Sugár Rezső Buziásfürdő, Farkas Lipót Berettyószéplak, Friedmann Miklós Barátka, Nasch Farkas Bályok, Hitközségi előljárárság Berbesti, dr. Török Lipót Csik-szereda, Lengyel Jakab Csicsóholdvilág, Paneth Ilona Csicsógyörgyfalva, Kertész Ábrahám Csáki-gorbó, Hitközségi előljárárság Csermő, dr. Szegő Ernő Déva, Stössel József Diciosanmartin, Dán Mózes Ditrau, Gersch Mendel Déda, Rendel Jenő Egeres, dr. Herzlinger Dezső Ibasfalva, Ladányi Ignác Alesd, dr. Frischmann Dezső Érmihályfalva, Weisz Mór Erdőszentgyörgy. A hátralévő neveket, illetve helységeket a következő számunkban fogjuk közölni. Erdélyrészi Központi Palesztinahivatal.**

— **Jött helyében jót ne várj.** Kolozsváron tegnap estefelé a Nagycsibye-utca egyik udvarán **Irimie Vilmos** kolozsvári bérkocsis, midőn a lovát kifogta, valamiért felmérgeződött és bosszuját a lován akarta kitölteni. Az udvarról felkapott egy nagy hasábfát és avval a szerencsétlen páriát ütlegelni kezdte, úgyhogy a szegény ló az ütések elől előbb az udvaron kezdett lefelé szaladgálni, majd látva, hogy az ütések így sem szűnnek meg, végső elkeseredésében a kerítésen keresztül kiugrott az utcára. A kegyetlen kocsist a ló menekülése csak jobban ingerelte és hangos szitkok között rohant a menekülő ló után. A dühöngő kocsist az arrajáró **Kelemen József** próbálta lecsendesíteni, de a kocsis mérge most most a közbelépő Kelemen ellen fordult és a kezében tartott fával agyba-főbe verte. Kelemen az előhívott mentők részcsitették első segélyben. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Kelemen súlyos fejseben kívül öt bordatörést is szenvedett és most a halállal vívódik.

* **Előfizetőink és hirdetőink szives tudomására hozzuk, hogy Marmorstein Marosi József ezelőtt egy évvel kilépett lapunk kötelékéből. Nevezett tehát sem előfizetések, sem hirdetések felvételére nem jogosult.**

* **Az elmúlt hét szerdáján (június 25-én) udvaromról elveszett egy 120 cm. széles és 180 cm. hosszú sötétvörös alapszínű perzsaszőnyegem. Aki e szőnyegemről bármely kis felvilágosítást nyújtani tud, vagy nyomra vezet, magas jutalomban részesül. Dr. Szántó Zoltán, Calea Regele Ferdinand No. 68. (volt Ferenc József-ut.)**

* **Olcó kurát csuz, köszvény ellen Pöstyénben használhat. Már napi 40 Kc-tól kezdve nyerhető jó polgári lakás ellátással. Romániai vendégek részére kedvezményes fürdőárak. Felvilágosítások telefonon is: Rózsa-drogéria Cluj, Str. Londrei 21, ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.**

1980 LEI

a legújabb tavaszi férfiöltöny

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

Morokuthi Sapinákat szállit Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. szám. Sürgöncim Grossmasin. — Telefonszám 2

Floharisnya minden színben 44 lei

Céna-muszlin minden színben 90 lei

den színben 125 lei

TT

an óriási választék! ATT-nál kaphatók!

ppan

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Érdekes intézmények. Megindító események kapcsán mindig találtak módot a zsidóság körében, hogy ilyesmi nyomtalanul el ne tűnjön a nép életéből. Mélyebben járó gyökere van ennek: fölbeszélése a közösség érzetének és emlékeztetés arra, hogy nem szabad széjjelforgásolni az erőket, ha az egzisztencia különböző rétegekre is bontja a zsidóságot. Taañit traktatúsának tizenegyedik oldalán olvassuk:

Mestereink oktatták: Amikor a község bajban van, senki ne mondja magában: én magam ugysem segíthetek a bajokon, megyek a magam útján, megyek haza, eszem, iszom és minden jóval látom el magam. Ha valaki megseleksi ezt, akkor a két angyal, aki az embert kíséri, ráhelyezi kezét az ember fejére és így szólnak: Ime ez a férfi elkülönítette magát a közösségtől. Ezért nem fogja megérni a napot, amikor a zsidó közösség megvizsgálódhatok. Kürtszóval szokás elmélyedésre inteni olyan városokban, ahol kimaradt az esőzés, ahol járvány dühög, amelynek határában sáskajárás indult, ahol vadállatok garázdálkodnak. De bizonyos esetekben bűnt is rendeltek el. Így egy alkalommal Jeruzsálemben azért, mert farkasok két gyermeket faltak fel.

H. W. Gurahont. Kérdéseire legtöbbszörben a spanyol konzulátus válaszolhat. Minden összeköttetés nélkül és a nyelv ismerete híján bizony nem fog olyan viszonyokat találni, amelyek önnek megfelelhetnek.

K. S. Áud. Forduljon ezirányú kívánságával Márton Béla ottani bankigazgatóhoz, aki pontos és kimerítő információval szolgál úgy a befizetés módjaira, mint a letelepülés összes lehetőségeire nézve. Az ipari elhelyezkedés tekintetében is kaphat tőle információkat.

Mégyesi előfizető. A fényvel való szörtelenítés problémájával az utóbbi időben sokat foglalkoztak a kozmetikusok. Hogy komoly eredménnyel tartanak-e, vagy még mindig a kísérletek útján vannak, arra legmegbízhatóbban valamelyik kozmetikus tudna fölvilágosítást adni.

R. S. Szatmár. A vizsgának ez a módszere nem helyes és semmiképpen sem célravezető. Legjobb, ha valamelyik könyvelési tanfolyamot végighallgat, vagy ha szakavatott könyvelőtől vesz oktatást.

H. S. Repede. A belügyminisztériumban rávezethetik a Palesztinába szóló érvényességet.

Ministeri biztos Temesváron a vállalatok könyveinek felülvizsgálására. Alig pár napja hívtak vissza két temesvári gyárvállalathoz kiküldött kormánybiztos, máris újabb szenzáció tartja izgalomban a temesvári közgazdasági köröket. A pénzügyminiszter Zádor Mór volt pénzügyigazgatót, a temesvári iparvállalatok, pénzügyintézetek könyveinek felülvizsgálására küldte ki. A vizsgálat célja az adó, a helyes vezetés, a künlevőségek szempontjainak felülvizsgálása.

Kaiser-Borax

Az arcbőrt fehériti és lágyítja!

butort, zongorát
 Ha művészi kivitelű
 akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI**
 ERDÉLYI RÉSZNÉV BUTORGYÁR RÉSZNÉV. TÁRS. butorterméit sztalosok furnárszűk ígleteiket legolcsóbban itt szerzhetik be

KÖZGAZDASÁG

A vásárok újabb emelkedése

Resica is áremelésre készül. Az elkészült vámrevízió

(Cluj-Kolozsvár, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A lej nagyméretű esésének a belföldi piacon legelőször és legsúlyosabban jelentkező tünete az 1923. év november óta megingathatatlanul stabil belföldi provinciájú vasárak áremelkedése. Tudvalevő, hogy a resicai vasművek a tovább feldolgozó üzemek számára már néhány héttel ezelőtt felemelték ötven banival a vastermékek árát; ez az áremelés azonban a mai napig nem volt kihatással a többi nagy vasüzemekre, így az Erdélyben legnagyobb méretű Sodronyipar részvénytársaság áruira sem. A cseh korona és belga frank árfolyamának horribilis emelkedésével azonban a Sodronyipar részvénytársaságnak is reagálnia kellett és fel kellett adnia azt a várakozó álláspontot, melyet a múlt év november óta fenntartott. A dollárnak 180-190-ről 250-re, a cseh koronának 7'35-re való emelkedésével — tekintettel arra, hogy a nyersanyagok nagyrészt Resica és az Industria Sármei is Belgiumban és Csehszlovákiában kénytelen beszerezni — a Sodronyipar rt. a mai nappal kilogramonként hetvenöt banival emelte fel a vasárak kereskedelmi árait.

Ezzel azonban még nem zárult le a drágulási folyamat, mert Resica újabb 8-10 százalékos áremelésre készül. Egy másik igen fontos körülmény is arra nyújt kilátást, hogy a drágulás nem áll meg mai fokánál. Ugyanis a tordai kerületben dolgozó gyárak, illetőleg vasüzemek munkásainak kollektív szerződése e

¶ **A vámbizottság a cukor, gyapju és kémiai cikkek revíziójával foglalkozik.** Bukarestből jelentik: A legfőbb vámbizottság tegnap tárgyalta a cukor, gyapju és kémiai cikkek beviteli vámjának revízióját. A bizottság szerdán folytatja tárgyalásait.

¶ **A vad- és nyersbőrök kivitele.** A pénzügyminiszter véleményezte a vad- és háziállatbőrök (nyers) kivitelének kiterjesztését.

¶ **Megindult a forgalom a láposvölgyi vonalon.** Szatmárról jelentik: A veszélyesség miatt betiltott Nagybanja—Macskamező között közlekedő láposvölgyi vasutat a vasuti vezérfelügyelőség javaslatára újból átadták a forgalomnak. Ezzel szemben kötelezték a vasuti társaságot arra, hogy a tüztávolság házakat három hónapon belül biztosítsa. A vonalon a közlekedés már megindult.

¶ **A magyar kormány felszabadította a gabonaforgalmat.** Budapestről jelentik: A kormány elhatározta, hogy az új termés betakarítása után teljesen felszabadítja a gabonaforgalmat és eltörli a kiviteli illetékeket.

¶ **Befejeződtek a vámbizottság ülései.** Tegnapi fejeződtek be a legfőbb vámbizottság ülései. Szombat délután 6 órakor tartotta meg az újra összeülő tanács új gyűlését, melyen a tarifatorvény módosítása került tárgyalás alá. A tanácskozás után végleg befejeződtek a legfőbb vámbizottság ülései és kezdetét veszi a nyári szünet.

¶ **A nyersbőrök kiviteli illetékének felemelése.** A pénzügyminiszter elhatározta a nyersbőrök kivitelének megszorítását oly módon, hogy az exportilletékeket felemeli. A pénzügyminiszter intézkedése azzal magyarázható, hogy így a román bőrpar, amely elől eddig a külföld szállította el a legértékesebb bőrtermékeket, új fellendülés előtt áll.

¶ **Az UGIR nagyváradi ülése.** Az UGIR nagyváradi fiókjá július 14-én délután öt órakor propaganda-ülést tart, melyre úgy az UGIR-ba már belépett mint be nem lépett nagyiparosokat meghívták. Az ülésen az általános szervezeti kérdéseken kívül az ipari termelés legaktuálisabb kérdései is tárgyalás alá kerülnek. Az ülésen dr. Pop Vasilie, az UGIR központi igazgatója is Nagyváradra érkezik.

¶ **Az utolsó négy hónap indirekt adókból befolyt jövedelmei.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter most hozta nyilvánosságra az utolsó négy hónap indirekt adókból befolyt jövedelmeket. Eszerint alkohorból a 4 hónap alatt 324.442.331 lej, petróleumból 24.017.024 lej folyt be. Különböző cikkekből 13.333.332 lej volt az állami bevétel. A pénzügyminisztérium összesen be-

hó végén lejár és már előre kell számolni azzal a lehetőséggel, hogy a munkásság huszharminc százalékos béremelést fog kivívni, ami természetesen újabb drágulásra ad alapot és lehetőséget.

Érdekes ez a fordulat éppen a vámtarifarevizio életbelépésének előestéjén, melytől mindenki, maguk a termelők is az árak mai nívón való maradását várták. Természetesen az életbelépő vámtarifarevizio már nem változtathat ezen a fix helyzeten, mely egész váratlanul érte a vasipart. Annál is inkább szilárdulás várható a vásárokban, mert a vámtarifarevizio életbelépése lényegesen fogja csökkenteni a külföldi gyárak ajánlatának árrontó esélyeit.

Egyébként úgy Resica, mint a többi nagy vasüzemek, köztük első helyen a Sodronyipar részvénytársaság, a vámtarifarevizio életbelépésével kapcsolatban nagyarányú investációra készültek fel. Rövidesen várható, hogy szögben, drótban és horganyzott huzalban a belföldi vasgyárak teljesen fedezni tudják az ország szükségleteit. **Diamandt Izsó**, az Industria Sármei igazgatója, a napokban érkezett vissza németországi és franciaországi utjáról, ahol már megfelelő gépeket kötött le a Sodronyipar részvénytársaság üzemének nagyobbítása céljából. Ezek a gépek, mihelyt a vámtarifarevizio életbelép, a fokozottabb termelés szolgálatába fognak beállítani s remélhető, hogy a többi gyárak is hasonló nagy üzemi befektetést fognak eszközölni.

vett illetékei a négy hónap alatt 900.888.918 lejre ragnak.

¶ **A lejuhanás hatása Bukarestben.** A lej horribilis zuhanása most már a fővárosban is érezteti romboló hatását. Mint Bukarestből jelentik, a tegnapi nap tolyamán az ilfovi járásbírószágon Bukarest hét legnagyobb kereskedője jelentette be fizetésképtelenségét.

¶ **A nyár folyamán elkészül az új munkatörvény.** Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszter a nyár folyamán előkészíti a szövetszervezetek újraszervezéséről szóló törvényt és a munkatörvényt. Mindkét törvényjavaslat az ősz folyamán a parlament elé kerül. Bratianu Vintila pénzügyminiszter befejezte az új szesztorvény elkészítését.

A lejesés tovább tart

A Banca Nationala által piacra dobott devizakészletek annak ellenére lenyomták a külföldi valuták árfolyamait, hogy a lej mai zürichi jegyzése 220 volt. Természetes, hogy a lejnek ezt a nagyarányú esését a külföld is pesszimistákusan eszkömpálja. **Budapesti jelentés szerint a budapesti piacon rendkívüli nagymérvű a lejkindulat.** A Magyar Nemzeti Bank ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a román valutát naponként csak egyszer váltja be, délután folyamán, megállapított árfolyamon. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy a spekuláció mellett, mely a gabonavásárlás idején mindig hadjáratot intéz a lej kurzusa ellen, az árfolyamrontó folyamatban része van egy komolyabb természetű külföldi propagandának is, mely mintegy retorzió-jellegű és felelet a kormány hitelpolitikájára a külföldi tőkével szemben tanúsított ellenséges magatartásra és a bányatörvényjavaslata. Ezt a felfogást látszik igazolni az a már tegnap közölt hír is, hogy Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter a lej esésének hatása alatt elhatározta, hogy Londonba és Párisba utazik az ottani pénzügyi és politikai köröket meggyőzni a kormányának a külföldi tőkével és a bányatörvénnyel kapcsolatban megváltozott felfogásáról.

A kolozsvári piacon eltérők a vélemények a lej közeli sorsát illetőleg. Sokan a kereslet tartózkodását azzal magyarázzák, hogy a kereskedők a lej további árfolyamhanyatlásával számolnak. Mások az idegen valuták feltűnően erős kínálatát a Banca Nationala devizapolitikájával magyarázzák. A kínálat a mai nap folyamán rendkívül élénk volt, szemben a kereslet teljesen lanyhaságával. Az árak a következőképpen alakultak: Osztrák korona 288—292, magyar korona 330—340, cseh korona 718—724, svájci frank 43'90—44'00,

francia frank
font sterling

Bukares
London 1068
44'15, Bécs
Varsó —.

Bukares
61, leva 16
francia frank
10'30, drach
langyel márk
rona 32'00.

Zürich N
Amsterdam
560 00. Lon
2822'60, M
1635'00, Bu
670'00, Bu
109, Bécs 7
*****

A Hagg
előtt feltizen
ban. A közs
tisztikar elő
Haggibbor el
Stotter Alad
megyerni.

Tary Gi
törverseny
zödték a hól
során Tary C
Ossiortól (dát
mantól (angó
ban. A nagy
ban a ötödik
Santelli vivó
kozik. Tary
böl és a vive
fedezte. Sant
a Magyar M
pelt. de utób

Universit
mérkzéssel
bajnokasága. A
mérkőzésen d
és Universitat
és a gólarán
egyetemi csap
az esetben az
kerülne a CF
van kilátás a
stilusa egyfo
Nagy Lajos v

Nagyszab
augusztus 15.
zetősége meg
közti, amennyi
legű lesz.

Arad—Na
ma délután A
meg a mérkőz
sőbbi időpontr
mérkőzést úgy
vár a temesvá
rendelkezése f
zont. Ugylátsz
vezettek, mert
válogatott csap

Előp

pend

francia frank 12.65—12.75, dollár 245—246.00, font sterling 1065—1070, olasz lira 10.65—10.70.

Valutapiac július 5-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1260. Berlin —, London 1065, Newyork 246.00, Róma 1055, Zürich 44.15, Bécs 34.75, Prága 720. Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 895.00, márka 61, leva 160, török lira 119, font sterling 1040, francia frank 1280, svájci frank 44.50, olasz lira 10.30, drachma 410, dinár 230.00, dollár 241.00, lengyel márka 46, osztr. korona 37.00, magyar korona 32.00, cseh korona 740.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 134.25—134.50, Amsterdam 211.50—211.50, Newyork 560.50—560.00, London 2423.00—2425, Páris 2340.00—2822.50, Milano 3395—2385, Prága 1640.00—1635.00, Budapest 67.50—67.50, Belgrád 672.50—670.00, Bukarest 220.00—220.00, Varsó 109—109, Bécs 7915—7910.

SPORT

A Haggibbor közgyűlése ma, vasárnap délután feltizenegy órakor lesz a neológ zsidó iskolában. A közgyűlést élénk érdeklődés előzi meg. A tisztikar előreláthatólag új emberekkel bővül. A Haggibbor elnöki tisztére a régi érdemekkel bíró Stotter Aladár mellett Tischler Elemért kívánják megvenni.

Tary Gizella az 5 ik helyen végezett a női törverseny döntőjében. Tegnap délután befejeződtek a hölgyvívóverseny küzdelmei is, melynek során Tary Gizella (magyar) vereséget szenvedett Ossiortól (dán) 5:2, D.wistól (angol) 5:1, Freemanától (angol) 5:2 és Hecksertől (dán) 5:0 arányban. A magyar hölgyvívó tehát a világbajnokságban a ötödik helyet foglalja el. Tary Gizelláról Santelli vívómester egyik budapesti lapban nyilatkozik. Tary párisi költségeit megtakarított pénzből és a vívómester tanítványainak adakozásából fedezte. Santelli ingyen trenirozta. Tary különben a Magyar Műszinkörben és vidéken vendégszerepelt de utóbb állás nélkül volt. Népszínművet is irt.

Universitátea—Haggibbor. A ma délutáni mérkőzéssel be is fejeződik a kolozsvári kerület bajnoksága. A bajnokság kérdései is a ma délutáni mérkőzésen dől el, mert jelenleg a Victoriának és Universitáteának pontosan egyforma a pontszáma és a gólaránya is. Eldöntetlen eredmény is az egyesületi csapatnak biztosítja a bajnokságot. Ebben az esetben azonban a Haggibbor a harmadik helyre kerülne a CFR előtt. Elvezetés és fair mérkőzésre van kilátás annál is inkább, mert a két csapat stílusa egyforma és elismerten fair. A mérkőzést Nagy Lajos vezeti.

Nagyszabású teniszversenyt rendez a KAC augusztus 15., 16. és 17-én. Ha az egyesület vezetősége megkapja az engedélyt, a verseny nemzetközi, amennyiben nem, úgy az csak országos jellegű lesz.

Arad—Nagyvárad válogatott mérkőzés lesz ma délután Aradon. Hosszas tárgyalások előzték meg a mérkőzést és maig úgy volt, hogy az későbbi időpontra elmarad. Nagyvárad lemondta a mérkőzést ugyanazzal az indoklással, mint Kolozsvár a temesvári mérkőzést, t. i. hogy a központ rendelkezése folytán be kell fejeznie a bajnoki szezont. Ugylátszik azonban a tárgyalások eredményre vezettek, mert ma délután mérkőzik a két város válogatott csapata. A váradiaiak nélkülözni fogják a

Törökvs legjobbjait, akik Szatmáron az SzSE-vel játszandó bajnoki mérkőzéssel vannak lefoglalva. A váradai csapat zömét így csak a NAC adja.

Pozsonyi és kassai csapat Aradon. Értesítésünk szerint a Gloria-CFR tárgyalásokat folytat a pozsonyi és kassai kerület bajnokságátval Aradon tartandó mérkőzésekre, melyek júliusban játszathatnának le.

KMTE—Elt 2:1 (0:0). Erős küzdelem után a KMTE csapata megszerezte a győzelmet és ezzel a másodosztályu bajnokság második helyét. A KMTE így előreláthatólag a bajnok Acemiával az első osztályba kerül.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat este: Marinka a táncosnő. (14-edszer. Tompa Béla vendégjátékával. Sorozatszám 457)

Vasárnap d. u.: Falu rossza. (A nagykapusi falusi műkedvelők előadása kalotaszegi népviseletben, kalotaszegi lakodalmi szokásokkal, Legényes-tánc és Ötös-tánc. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 458)

Vasárnap este: Falu rossza. (A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Rendes helyarákkal. Sorozatszám 459)

Hétfő: Kis király. (Tompa Béla vendégjátékával. Sorozatszám: 460)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Vasárnap, július 6. A dajkák forradalma. Forgószél kisasszony. neveltető vizjáték 8 felvonásban. Főszerepben Lucy Daraine, Ossi Osvalda és Huszár Károly.

Hétfő, július 7. A gyújtogató. Érdekfeszítő filmtragédia egy gyermek életéből. Filmre alkalmazva Emile Hareaux regénye után, 6 felvonás.

Uránia-Mozgó: Vasárnap, július 6. és hétfő, július 7. Teodara. Bizánc korának remek felidőzése, Victorien Sardou regénye után, 10 felvonásban. Főszerepben Ritta Jolivet.

Apollo-Mozgó: Vasárnap és hétfő, július 6 és 7. A 12 haramia vacsorája. Vagy kriminális dráma, 6 felvonásban. Főszerepben A. Navelli.

GRÜNWARD & STEINER.

Előrehaladott idény miatt az összes nyári anyagok leszállított árban!

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza Cluj, Piața Unirii No. 12. — Telefon 9-61

Kisó Erdélyrészi Ékszerárugyar

Cluj, Calea Regale Ferdinand 18. szám

Telefon internában 2—15 * Sörgönya juvaera, Cluj

Ékszerárugyértés, nagykereskedés

Fogószall arany és ezüst * Arany, ezüst és platinahevítkézi

Készle és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsekben tárgyakban nagy lerakat.

Üssak viszontelárneftóknaki

Advertisement for 'La Corso' featuring 'Előrehaladt' and 'Idény miatt' banners. Text includes 'rendkívül olcsó árban kaphatók', 'EUGEN LANDESMANN', and 'La Corso' brand name. Address: Cluj, Piața Unirii 17.

Large advertisement for 'Házlebontás' by Szabó Jenő. Includes a list of fabrics and prices: 1 mtr. karton 26, 1 mosó delén, ruhára 39, 1 mtr. zefir, férfi ingre 42, 1 mt. fehérnemű vászon 37, 1 mt. sima crepp 39, 1 méter kockás crepp száda 65, 1 mtr. 100 cm. széles epong 98, 1 mtr. grenadin különböző mintában 73, 1 mt. csikos és keckás szövet 65, 1 m. tiszta gyapju csikos szövet 250. Phone number 479.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

**Perfekt gyors- és gép-
írónt keresünk** azonnali
belépésre. Ajánlatok az
Uj Kelet kiadóhivatalába
nyújtandók be.

Üzlethelyiséget kere-
sek a belvárosban. Aján-
latot „Lisztülzet“ jellegre
a kiadóhivatalba. 7448

FiataleMBER zsidó esa-
ládnál kosztot, lakást kap-
hat. Egyetem-utca 5.,
ajtó 3. 7367

Az elmúlt hét szerdáján
(június 25-én) udvaromról
elvezett egy 120 cm. szé-
les és 180 cm. hosszú sö-
tétvörös alapszínű perzsa
szőnyegem. A ki e sző-
nyegemről bármely kis
felvilágosítást nyújtani
tud, vagy nyomra vezet,
magas jutalomban része-
stül. Dr. Szántó Zoltán,
Calea Regele Ferdinand
No. 68. (volt Ferenc J.-ut)

Könyvszükségletét az
Uj Kelet könyvosztályá-
nál fedezze! Bárhol meg-
jelent könyvek beszerzé-
zését vállaljuk.

Azonnal átadó fűszer-
és vegyeskereskedés szoba
konyhával, 20.000 lejfel
átvehető. Cim a kiadóban.
7440

Talmud tóra, Dicio-
sánmartin. Lemondás
folytán azonnala kere-
sünk jó módszerű, szigo-
ruan vallásos melamedot.
Cim: Krausz rabbi. 7436

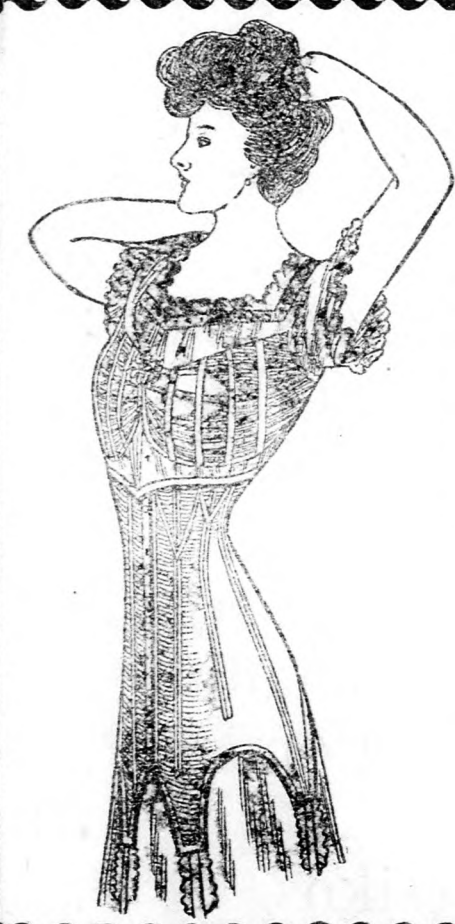
Intelligens urinő nagy
gyakorlattal bizalmi állást
keres üzletben, lehet vi-
déken is. Háziteendőkben
járta. Cim a kiadóban.

HUNWALD

ÜVEGCISZOLDA
és tükörgyár. Tábla-
üveg raktár és üve-
gezési vállalat. Hibás
tükrök újrafoncsoro-
zása.

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

E. ROSEN WRIG
Str. Regina Maria 6.
Erdély legelőnyösebb el-
ismert pártis készítő
ben kaphatók a szalon új-
donságai. Hírtűző raktá-
ron 250 lejtől.

A kolozsvári CZELL söröződe világos

„URSUS“

sőre

a közönség legkedveltebb itala

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-
nát festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barifju (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alól

Deutsch & Braun
textiláru
nagykereskedés
Tg.-Murás, Piafa R. Ferdinand 52
Telefon 273

Villamos főzőrud

fűtőbetét nélkül. Német szabadalom. Javítást soha nem igényel. — Minden világítást konnectorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3—4 perc alatt felforralt bármely edényben. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, agglégények részére szájöblítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Darab ára 280 lei. Gyári képviselet.

Pallos & Markó okl. gépészmérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Visszonteladóknek engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

„Löbölín“

japán email és padlóack a vezető márka.
Minden egyes doboz jó minőségért garanciát vállalok. Zinkweis peterswaldi, firmiss Ia, korong, mázoló, vonalzó író esetek a legjobb minőségben és olcsó árak mellett beszerezhetők: **Ignatie Nussbacher** festékkészletében, Cal. Reg. Ferdinand 65. Telefon 244

MEGÉRKEZTEK
a pehely-nyulször-
könnyü kalapok
DRBJA LEI 120.—
**Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.**

Használjunk kizárólag **PLANTOL**

כשר
legjobb növényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

Telefon- 22. 21. **LÁDAGYÁR** Főúton Egeres
Mindenem ládákat és ládabozókat összeszerelgetek és az azokat részletek megrendelésre azonnal készítek és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Ceramji (volt Kajánó-utca) 1. szám

Longines

7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő a

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

Allandó nagy raktár
a következő vegyszeti cik-
kekben: **Naftalin** I-a pikkelges/
Borax prima raff. / **Borsav.**
Formaldehyd 40% viztisztá
Karboisav 39/40 I-a vegytisz-
ta (Schering) / **Borkösav** / **Va-**
selinolaj fehér / **Szalmiak-**
szesz 0.910 / **Sósav** / **Chlorkali**
chlorbarium, **chromtimsó** /
Chromkali, **antichlor**, **hamu-**
zsir / **Terpentinetc.** / **I-a fran-**
cia nyulenyv
Festékek Engros Endatail Fűszerek
Ajánlattal szolgál:
KALMÁR ÁRUFORGALMI RÉSZV. T.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Telefon: 4-25, 5-44.
Fiókok: Str. Regina Maria 42.
Str. Rugului 56.